

Тема 5.12

Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

У цій темі Ви дізнаєтеся про те, як добирати джерела інформації під час війни, перевіряти достовірність новинних повідомлень та що відбувається зі стандартами журналістики у воєнний час. Також Ви оперуватимете такими поняттями: інформаційна бульбашка, інформаційна війна та «правило трьох джерел».

Ключові здобутки
у вивченні теми

3D

Досліджуємо, що змінилося в медіаспоживанні в умовах воєнного часу.
Розуміємо, як інформаційна бульбашка впливає на нашу інформованість.
Діємо, критично аналізуючи медіаповідомлення та їх джерела.

Дослідження (осіння заможності) організації Internews, що реалізує «Медійну програму в Україні» за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)

Модуль 1

Що змінилося в медіаспоживанні. Як уникнути життя в інформаційній бульбашці

З початку повномасштабного вторгнення РФ на територію України для більшості українців безперервне споживання новин стало життєво необхідною звичкою. Соціальні мережі намагаються задовольнити цю потребу, надаючи інформацію з різноманітних джерел в одній стрічці новин.

Кожен з нас обирає ту інформацію, яка нам подобається і яку ми поділяємо. Так ми й вибудовуємо власну інформаційну бульбашку.

Давайте задумаємося над визначенням «інформаційна бульбашка».
Позначте з переліку нижче одне твердження, яке Ви вважаєте найбільш точним, чому?

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

- «інформаційні бульбашки» виникають, коли користувачі здобувають інформацію лише із серидовища своїх друзів у мережі;
- «інформаційні бульбашки» – це список веб-сторінок, які користувач шукав в Інтернеті;
- «інформаційні бульбашки» складаються із вмісту, що пропонували користувачі, яких заблокували в соціальних мережах.

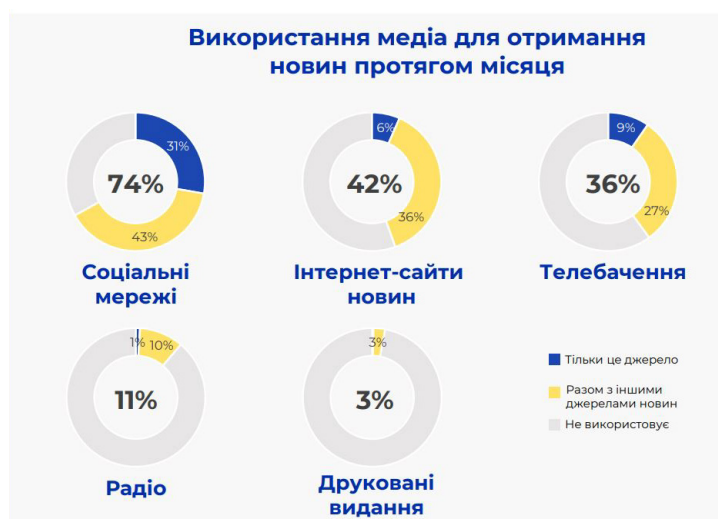

Олександра Цехановська, голова групи з аналізу гібридних загроз Українського кризового медіацентру.

Інформаційна бульбашка – це стан інформаційної ізоляції. Часто люди опиняються у ньому добровільно, адже схильні до створення інформаційних бульбашок. Світ складний і щоб вижити у ньому та не втратити здоровий глузд, необхідно усе спрощувати. Так працюють стереотипи... Мозок не може щоразу вигадувати нові логічні ланцюжки. Йому простіше мати готову картину світу. Ми відчуваємо стрес, коли щось у неї не вкладається. Це нормально і комфортно – мати когнітивні упередження. А тому цінно – почути іншу, протилежну нашії, точку зору.

Дослідження свідчать, що якщо до війни респонденти використовували зазвичай 1-2 джерела новин, то з початком воєнних дій, для отримання різноманітнішої картини, почали використовувати від 3-ох до 5-ти джерел. Це пов'язано зі зростаючою потребою у людей, в умовах війни, володіти достовірною інформацією. Через повітряні тривоги та обстріли регіонів значно збільшився інтерес до регіональних медіа.

Дослідження «Споживання медіа» (осінь 2022) було виконано на замовлення міжнародної неприбуткової організації Iternews, що реалізує «Медійну програму в Україні» за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)

Відповідними є і «вимоги» до видів контенту в Інтернеті: серед тих, хто отримує інформацію з соцмереж, 62% надають перевагу коротким відео і 61% – коротким інформаційним повідомленням. Механізми роботи соцмереж спонукають користувачів якомога більше часу проводити онлайн.

Через це, в умовах війни, слід бути особливо пильними й дотримуватися інформаційної гігієни, захисту від дезінформації та інших способів маніпулювання громадською думкою, а також орієнтуватися у проблемах загальної цифрової грамотності.

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

Розглядаємо та обговорюємо

Проаналізуйте, що змінилося у Вашому медіаспоживанні з початку повномасштабного вторгнення рф в Україну?

Які інформаційні потреби зникли, а які виникли?

Спільно визначте, чи не існує загрози для когось опинитися в інформаційній бульбашці.

Інфопотреби, що зникли або відкладені	Чому?	Інфопотреби, які виникли	Чому і як їх можливо задовольнити?

- В умовах воєнного стану категорично забороняється:
- знімати військові об'єкти, переміщення українських військ і техніки, місць дислокації та роботи сил ППО;
- фіксувати розташування об'єктів цивільного захисту;
- транслювати наживо ракети в момент польоту і місця, куди вони потрапили;
- демонструвати місця обстрілів та влучання снарядів, будь-які ідентифікатори локацій, як-то назви вулиць, зупинок, метро, магазинів тощо;
- оцінювати і називати наслідки руйнувань через удари, обстріли чи диверсії.

Модуль 2

Як добирати джерела інформації під час війни

Інформаційна війна з боку рф орієнтована на те, щоб посіяти серед нашого населення негативні емоційні почуття страху, недовіри один до одного, паніки. Таким чином, пропагандисти роблять все можливе для того, щоб українське суспільство втратило єдність та не було таким монолітним, якими ми є зараз. Більше того, громадяни України мають тепер стійкіший імунітет до маніпулятивних проявів російської пропаганди. Переконатися у цьому нам допоможе аналіз результатів дослідження «Споживання медіа» в 2022 р.

Розглядаємо та обговорюємо

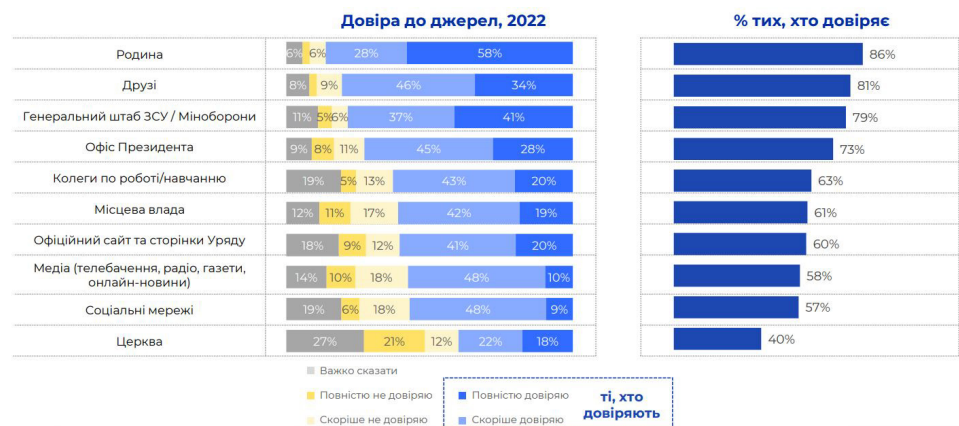
На основі аналізу інфографіки назвіть 3 джерела інформації яким найбільше довіряють у 2022 р.

Дослідники опитували доросле населення України, а кому довіряєте Ви? Проведіть імпровізоване опитування у своєму класі.

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

Обговоріть його результати й обґрунтуйте власні позиції.

Дослідження «Споживання медіа» (осінь 2022) було виконано на замовлення міжнародної неприбуткової організації Internews, що реалізує «Медійну програму в Україні» за фінансової підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)

Дослідження «Споживання медіа» було виконано соціологічною компанією InMind на замовлення міжнародної неприбуткової організації Internews.

Джилліан МакКормак, директорка Internews в Україні:

«Це природно, що під час війни громадяни більше покладаються на свої надійні джерела інформації. Приємно бачити збільшення довіри до Суспільного, а також до місцевих медіа цього року. Медіа надають життєво необхідну інформацію та працюють у неймовірно складних умовах».

Кому можна довіряти зараз?

Поради від медіаексперта Андрія Юричка

Зараз варто довіряти: повідомленням офіційних державних органів, які розміщені на офіційних сторінках, профілях, пабліках (а не згадування про них). Чим вище ієрархія державного органу, тим правдивіша інформація: Президент-Верховний головнокомандувач, міністр, голова обласної держадміністрації, голова районної держадміністрації і т.д.

Як перевірити достовірність викладеного:

підписаними звітами, відповідальними особами, зіставленням інформації з різних джерел, додатковими перевітками та уточненнями від органу, що розповсюдив інформацію.

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

Динаміка довіри соціальним інституціям, % довіряють

Дані Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), власне всеукраїнське опитування громадської думки «Омнібус», 2022.

Розглядаємо
та обговорюємо

На основі аналізу даних Київського міжнародного інституту соціології назвіть соціальні інституції, що викликають найбільшу довіру у населення.

А кому довіряєте Ви? Проведіть імпровізоване опитування у своєму класі.

**УЛ: УКРАЇНСЬКЕ
РАДІО**
УЛ: ПЕРШИЙ

Надійні джерела інформації

ЄДИНІ НОВИНИ

1+1 ★ **ICTV** **ПЕРШИЙ** **ІНТЕР** **РАДА**

**Кому можна довіряти
зараз?**

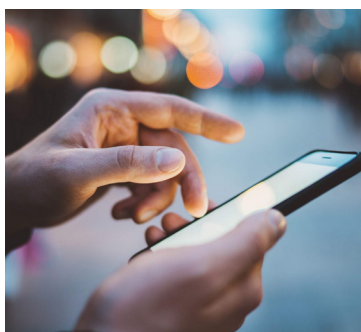
Звіряйте кожну тривожну новину з офіційними джерелами. Інформацію про втрати можуть знати лише органи безпеки та оборони.

- Інформація на приватних акаунтах може не відповідати дійсності. Не поспішайте ділитися нею. Не коментуйте фейки у соціальних мережах; так ви допомагаєте їм стати популярними та спонукаєте до більшого охоплення аудиторії.
- Поскаржіться на фальшивий обліковий запис або сторінку у Фейсбукі. Агресор поширюватиме наклепи і «зраду» через свої офіційні чи підконтрольні канали. А може використовувати й інші засоби

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

– прикриватись патріотичними гаслами і символікою. Перевіряйте сумнівні повідомлення та заклики патріотичного характеру.

■ Зберігайте єдність і підтримуйте одне одного. Якщо перервався інтернет-зв'язок, а сторінки державних органів були зламані або недоступні – звертайтеся по інформацію до Суспільного мовлення. Якщо не працює телебачення – вмикайте радіо. Підпишіться на офіційні акаунти державних органів у соцмережах.

Але новин із офіційних джерел недостатньо, аби почуватись поінформованим. Спробуймо розібратись, як добирати ці джерела, користуватись ними і адекватно оцінювати інформацію, яку ви з них отримуєте.

Інформація на приватних акаунтах може не відповідати дійсності. Не поспішайте ділитися нею.

Поскаржіться на фальшивий обліковий запис або сторінку у Фейсбуці. Агресор поширюватиме наклепи і «зраду» через свої офіційні чи підконтрольні канали. А може використовувати й інші засоби – прикриватись патріотичними гаслами і символікою. Перевіряйте сумнівні повідомлення та заклики патріотичного характеру.

Отар Довженко, медіаексперт видання «Детектор медіа» радить:

Варто поглянути на кожне джерело, з якого Ви прямо чи опосередковано отримуєте новини, і поставити головне запитання: з якою метою те чи інше джерело взагалі поширює інформацію?

Анонімні телеграм-канали та сторінки, а також агрегатори новин і медіа-«ноунейми», які не повідомляють нічого про свою команду і публікують непідписані матеріали, – це ще вищий рівень дезінформації. Ще небезпечнішим джерелом інформації є немодеровані групи в соцмережах або вайбер-чати. Сюди росіяни/російська пропаганда закидають чимало дезінформації.

**Білий
список**

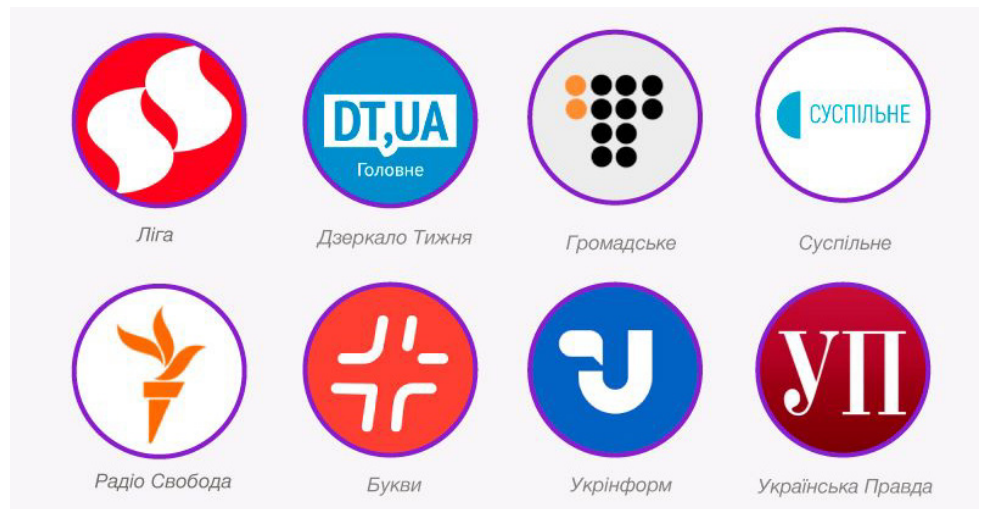
Загальноукраїнські онлайн-медіа, які набрали найбільше балів за результатами оцінки дотримання професійних стандартів, та мали найнижчі показники маніпуляцій, джінси, фейків станом на **січень 2021 року**.

Найскладніше – фільтрувати інформацію, яку Ви отримуєте зі стрічки Фейсбуку, Твіттера чи інших соціальних мереж. Наше сприйняття влаштовано так, що ми спочатку сприймаємо картинку, потім – текст, а лише згодом звертаємо увагу на джерело інформації. Візьміть собі за правило не поширювати ніякої інформації, перш ніж ви не переконаєтесь, що вона походить із надійного джерела та не є застарілою або помилковою.

Довіряйте медіа із перевіреною роками репутацією. Наприклад, це можуть бути Медіа з білого списку Інституту масової інформації, а також інші українські засоби масової інформації, зокрема – регіональні, яким можна вірити і не чекати від них навмисних підступів, проросійської пропаганди чи дезінформації.

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

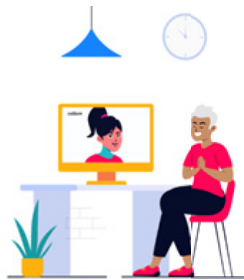
Розглядаємо
та обговорюємо

- Розгляньте три візуалізовані поради (меми).
- В якій черговості Ви ними скористаєтеся?

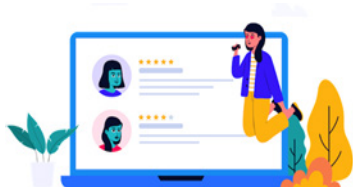

Читайте офіційні
джерела інформації.

Перевіряйте людей, яких
читаєте, та їхні дописи,

скільки в них підписників, який
контент публікують ці люди.
Керуйтеся логікою та здоровим
глуздом: чи дописи людини
адекватні, чи має людина експертизу
в питанні, яке висвітлює?

Перевіряйте джерело
інформації,

яке обов'язково має бути вказано.
Звідки взяли цю інформацію? Хто
про неї повідомив? Загугліть це
джерело інформації, перевірте, чи
йому можна довіряти. Надійне
джерело публікує іншу важливу
інформацію та має статус. Якщо
джерело не вказане, запитайте.
Якщо не відповідають — не вірте
новині.

Модуль 3

Що змінилося в журналістиці, мова ненависті

Сучасна воєнна журналістика використовує нові форми роботи: стрім, лонгріди, зйомки сюжетів на мобільний, потужна фото та відео-документалістика, з'явилася професія стрингера-фіксер. Словом у репортерів існують засоби, які дозволяють максимально оперативно висвітлювати події. Разом з тим, досить часто журналісти стикаються з дилемою, яка лежить поміж професійними стандартами роботи та необхідністю підтримувати бойовий дух українського суспільства.

Що ж відбувається зі стандартами журналістики у воєнний час?

3 березня 2022 року Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний видав Наказ №73, який регулює порядок акредитації представників медіа під час воєнного стану, визначає перелік інформації, яку не можна розголошувати, встановлює порядок роботи журналістів у зоні ведення бойових дій. В Україні існує низка заборон на поширення певних типів інформації, які потенційно можуть зашкодити Збройним Силам України у ході боротьби із агресором.

Перед журналістами, які готують інформацію для нас (аудиторії) повстало актуальне питання: де межа між свободою слова та захистом інформації на війні? Найбільшим викликом у журналістській практиці є використання фотоматеріалів та зображень з українських міст, де відбуваються бойові дії. З одного боку журналісти намагаються донести до аудиторії атмосферу війни, а з іншого, — побоюються, що така інформація може завдати шкоди як військовим, так й цивільним.

Андрій Куликов, Голова Комісії з журналістської етики

Таким чином у принципах журналістики не змінилося нічого. Змінилися способи їх застосування. Ми маємо бути ще більше прихильними до принципів, бо то є правда, а правда рятує життя. Журналісти повинні повідомляти все, як є. Нейтральним бути не можна, об'єктивним — необхідно.

Але сьогодні і журналісти – це свідки злочинів, і це має бути документовано. Світ має зрозуміти, про що і як ми говоримо.

Фахівці з ГО «Інститут масової інформації» розробили рекомендації щодо роботи журналістів в зоні воєнних дій.

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

Валерій Іванов, президент Академії української преси

Значна кількість українських журналістів не дотримується першого стандарту професії – перевірки інформації, яку треба ставити понад усе як у мирний, так і в часи війни. За його словами, – журналісту необхідно одну третину робочого часу витратити на збір і написання матеріалу, а решту на перевірку фактів.

Нолан Петерсон, американський воєнний журналіст.

– Найкращий шлях боротьби з пропагандою – це правда. Журналісти не солдати. Ми не працюємо для того, щоб захистити одну сторону і звинуватити іншу. Ми маємо висвітлити те, що відбувається й дати аудиторії самій вирішувати, – хто добрий, а хто поганий.

Як це не прикро, але наше покоління живе в умовах війни. Кожен з нас може долучитися до інформаційного фронту і стати своєрідним репортером. Але наше перше завдання – це не зашкодити. Тому ви маєте бути максимально обережними у соціальних мережах, задля того, щоб не передати ворогу певної інформації, а також чітко визначати у медіа, де є ворожа пропаганда. Разом з тим, ви можете документувати ваші відчуття і події, але ваші матеріали варто не відразу публікувати, а зберігати їх до часу нашої перемоги.

Згодом вони стануть неоціненим джерелом документальної інформації про події війни в Україні. Задля цього ви можете скористатися наведеними нижче порадами.

6 СТАНДАРТИ ЖУРНАЛІСТИКИ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Як писати про трагічні події

Точність

- Обов'язково перевіряйте інформацію, навіть кілька разів.
- Не поширюйте чуток, яким не знайшли підтвердження.
- Особливо уважно ставтесь до імен, дат, назв вулиць. Неправильна назва таких деталей може призвести до серйозних наслідків.
- Уточнюйте термінологію.

Етика

- Уникайте кривавих подробиць в описі трагічних подій, найчастіше вони не потрібні. Запитайте себе, як у розумінні ситуації допоможуть страшні і жахливі деталі, і зробіть для себе висновок.
- Для зображень загиблих краще вибрати їхні прижиттєві фотографії, а не спотворені смертю обличчя.
- Не називайте загиблих трупами.

Оперативність

- Інформацію оприлюднюйте вчасно. Невчасне подання інформації може сприйматися як черговий трагічний випадок, а не дублювання вже кимось названої події, що в умовах військових дій особливо актуально.

Повнота

- При можливості і у складних випадках намагайтеся взяти коментар незалежного експерта. У висвітленні війни особливо затребувані такі експерти: військові різних спеціальностей, медики, інженери та техніки. Обов'язково опитайте кількох очевидців.

Неупередженість

- Намагайтесь бути максимально неупередженими і почути різні думки.
- При можливості подавайте дві сторони конфлікту, якщо отримання цієї думки не є небезпечним для життя журналіста.

Відокремлення фактів від коментарів

- У журналістському матеріалі мають бути чітко розмежовані факти від особистої думки чи враження журналіста.

Досліджуємо та обговорюємо

Суспільне мовлення зібрало історії, як працюють українські журналісти в умовах війни. Прочитайте, придумайте власний варіант заголовку статті про журналістів на війні, знайди свого героя/ героїню.

Дізнайтесь, як журналісти з вашої громади, висвітлюють війну: пишуть про воїнів ЗСУ, бійців територіальної оборони, волонтерів, внутрішньо-переміщених осіб, жертводавців та інших людей.

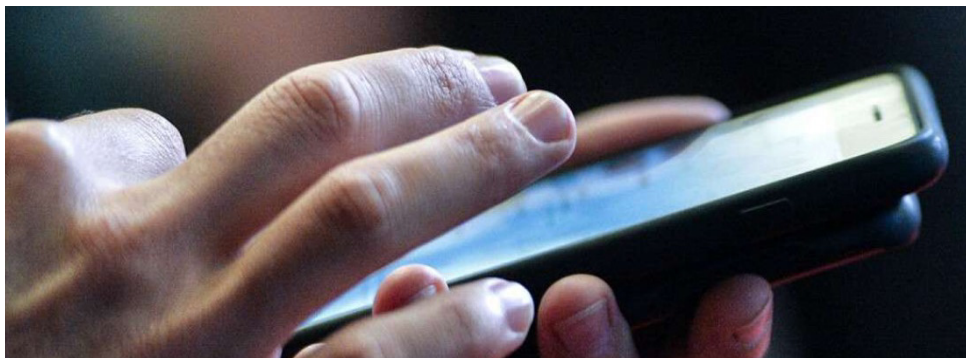
Відберіть найкращий, на ваша думку, репортаж та поділіться ним із однокласниками.

Модуль 4

Зброя інформаційних війн

■ **Інформаційна війна** – це засоби, які включають збір, передачу, захист, маніпулювання, спростування, заперечення та знищення інформації, завдяки яким можна встановити перевагу над противником. Мартін Лібікі, експерт з інформаційних технологій

Якщо у збройному конфлікті боротьба йде за території, то в інформаційних війнах вона точиться за аудиторію. Під час російсько-української війни слово стає зброєю або навіть сильнішим за нього.

Мета інформаційної війни – змусити противника сумніватися, вірити в домисли і отримати переваги, наприклад, виправдати агресію у збройному конфлікті. Саме таким чином росія воює в інфопросторі супроти України, США та країн Європи.

Юлія Бабенко, «Інститут масової інформації»

– Основні методи інформаційної війни – блокування або спотворення інформаційних потоків та процесів прийняття рішень супротивника. Інформаційна війна розглядає інформацію як окремий об'єкт або як потенційну зброю та вигідну ціль, її можна розглядати як якісно новий вид

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

бойових дій, активну протидію в інформаційному просторі. Інформаційна війна – це атака інформаційної функції, незалежно від засобів, які застосовуються.

Досить часто замість терміну «інформаційна війна» використовують більш конкретний – ІПСО (Інформаційно-психологічна операція), що означає підготовлений вплив на думки, настрої, світоглядні позиції людей з метою реалізації певних цілей. В основі всіх інформаційно-психологічних операцій лежить вплив на емоції, судження, рішення, і, зрештою, поведінку особистості.

Чим нас атакують?

Ворог постійно поширює брехню, намагаючись виграти на інформаційному полі. Саме тому ми маємо розпізнавати та розрізняти найнебезпечніші прояви ІПСО:

Ось такі види «ворожої зброї» вирізняють експерти ГО «Інтерньюз - Україна»:

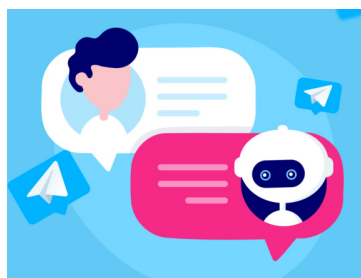
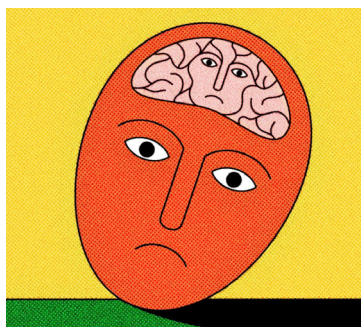
- /// Фейк – подання спотворених фактів або свідомої брехні.
- /// Маніпуляція – спосіб вплинути на думку та змінити погляди аудиторії, щоб досягти власних або замовних цілей.
- /// Дезінформація – поширення брехні та маніпуляцій із метою обману, заплутовання, підривання довіри до будь-якого джерела інформації тощо.
- /// Діпфейк – створення відеоконтенту, щоб викривити заяву людини чи вплинути на її імідж.
- /// Новини, що пропагують расизм, мізогінію, гомофобію та інші форми насильства, упередженості й відторгнення.
- /// Лженаука, що розвиває теорії змови, науково хибні чи непідтверджені заяви артикуляції проблеми. Якщо статей про тролів буде більше, люди усвідомлять, що ці коментарі – брехня.

Як створюють фейки та яким чином з ними боротися

- Фейк повинен бути банальним. Щоб впливати на широкі прошарки суспільства, не потрібно придумувати нічого надприродного. Краще додати навіть трохи абсурду. (Згадайте: «Націоналісти в Україні розпинають російських дітей», «Воюють, бо дають клаптик землі і два раба»).
- Фейк повинен мати в собі потужний меседж і залишати простір для власних фантазій. («Мер – російський шпигун» або «Отой безхатченко – ворожий агент»)
- Фейк має враховувати місцеві особливості. Саме прив'язка до місцевості додає йому достовірності («В селі такому-то російські танки»). Від себе додамо: у кожному місті є люди, завдяки яким можна перевірити ту чи іншу інформацію. Це забере кілька хвилин, але дозволить врятувати від поширення у вашому місцевому вайбер-чаті фейків або інформації, яка ніяк не стосується вашого регіону.
- Багаторазове повторення. Написане трьома людьми в чаті уже стає істиною. Тому будьте обережні із пересиланням інформації без зазначення першоджерела.

**Досліджуємо
та обговорюємо**

**Досліджуємо
та обговорюємо**

Автори курсу «Фейкологія для підлітків» підготували навчальні лекції, де роз'яснили, що таке фейки, зокрема в умовах воєнного часу. Якщо Ви хочете знати більше, то перегляньте дві міні-лекції (QR Ви бачите з лівого боку)

Знайдіть у чаті школи, будинку, групи повідомлення, яке варто було б перевірити.

Яким чином це можна зробити?

Протидія ворожим ІПСО – це користування офіційними джерелами інформування, критичне мислення, верифікація медіамеседжів, пошук першоджерела інформації і перевірка дати створення контенту.

Хто ж найчастіше поширює недостовірну інформацію:

- Публічні люди – відомі медіаперсони;
- Інтернет-боти – спеціальна програма, що виконує автоматично і/або за заданим розкладом які-небудь дії через ті ж інтерфейси, що й звичайний користувач;
- Інтернет тролі – це ті, хто навмисно робить запальні, грубі або неприємні заяви в Інтернеті, щоб викликати сильні емоційні реакції в людей та скерувати їх у конфлікт;
- Користувачі «Шерю вірю» – це ті, котрі не встигають задуматися між моментом отримання інформації і її поширенням.

Як вкидаються фейки через публічних персон

Письменники, журналісти, блогери, просто відомі особи можуть виходити на публіку як індивідуальні вагомні джерела інформації.

Наприклад, один із фейків, що привезли тяжко поранених військових і терміново треба кров спочатку опублікував офіцер Армії Ізраїлю Ігаль Левін у своєму телеграм-каналі, звідки його й опублікувала у себе на сторінці телеведуча Наталія Мосейчук. Пост був відредагований, але фейкова інформація отримала понад 2 тисячі поширень.

Головний урок, який треба засвоїти усім: відомі блогери і лідери думок теж можуть поширювати фейки, щиро вірячи, що поширюють важливу інформацію. Тому усе, що ви бачите у мережі, слід піддавати сумніву. Як? Ставити питання. Що має бути джерелом інформації?

У ході розпізнавання фейків варто діяти за «правилом трьох джерел»: знайти підтвердження інформації не менш ніж у трьох різних джерелах. У певних ситуаціях надійним джерелом інформації може бути спілкування з очевидцями подій чи експертами з певної теми.

Об'єднайтеся у пари та проаналізуйте певні інформаційні повідомлення. Переконайтеся, чи вони походять від надійних джерел.

Визначте ті, які можуть вважатися фейком або маніпуляцією.

Які засади інформаційної гігієни Ви порадили б своїм друзям у часи війни?

Модуль 5

Як розпізнавати пропагандистські наративи агресора

■ **Наратив** (англ. і фр. **narrative** – «оповідь») – це погляд, який пояснює світ з цілком конкретної позиції, де особлива увага до того, хто є ворогом, хто другом.

За допомогою наративів люди намагаються пояснювати світ. Успішна наративна «атака» призводить до того, що противник дивиться на світ через скельця наративу ворожої сторони.

Експертна думка, Г. Почепцов, дослідник медіа.

На початку повномасштабного вторгнення, щоб виправдати агресивні дії стосовно України в очах свого населення та всього світу, росія поставила такі цілі у війні з Україною як «демілітаризація» та «денацифікація».

Путінський режим намагався зруйнувати не лише українські міста та села але й знищити українців як політичну націю, її історичну пам'ять та національну самосвідомість. Саме тому ворог особливу увагу приділяє фальсифікації історії та пропаганді «руського міра».

Такий наратив визначає межі між правильним і неправильними світами. Цей формат виявився дуже популярним в російській пропаганді, яка за своєю суттю націлена на вихваляння своєї країни та звинувачення усіх інших.

російська пропаганда формулює такі наративи про Україну:

- українці та росіяни – одна нація, об'єднана в російському світі;
- Україна не є незалежною державою;
- Велика Вітчизняна війна триває, фашисти в Україні ще не знищені;
- Захід неєдиний, він розділений;
- будь-які дії росії є легітимними.

Ще один наратив російської пропаганди – це піднесення радянського минулого і створення нового культу Сталіна.

«Так сталося, що історія опинилася в центрі найновішої агресії росії проти України. Щоб надати цій агресії сенс, щоб зробити її «зрозумілою» для певного кола людей, Кремль розповідає цим людям історії про історію. Так мертві стали керувати живими, а минуле – майбутнім».

Володимир Єрмоленко, філософ, письменник, колумніст, директор з аналітики в «Інтерньюз-Україна», головний редактор UkraineWorld.org Аналітики зібрали 225 сайтів, які поширюють російську пропаганду в українському інформаційному просторі (повний їх список можна знайти тут). За даними SimilarWeb, 132 з цих сайтів мають значну аудиторію в Україні. В середньому ж, до початку повномасштабної війни, кожен із сайтів відвідували 500 тисяч користувачів з України за місяць.

Наративна війна ведеться не лише за українську, а й за іноземну аудиторію. Нині

Тема 5.12 Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу

Досліджуємо та обговорюємо

головний напрямок російського інформаційного удару може переміститись на Захід, де намагаються довести, що не варто так вже й потерпати за Україну, якщо це так здатне вплинути на повсякдення і комфорт, скажімо, європейців. Із 22 лютого 2022 року повідомлення російських пропагандистських сайтів поширювали 245 Facebook-сторінок. Дані про контент таких вебсторінок у соціальній мережі аналітики збирали за допомогою інструмента Crowdtangle. Сумарна кількість підписників цих сторінок – понад 15 млн користувачів.

Як ви вважаєте, чому так багато громадян України відвідують російські пропагандистські сайти?

Варіанти відповідей:

- Через допитливість;
- У пошуку альтернативного джерела інформації;
- Тощо.

Свою відповідь обґрунтуйте та визначте алгоритм розпізнавання російської пропаганди в інтернет-просторі.

Дослідники, які готували розвідку «Ре-візія історії. Російська історична пропаганда та Україна», вважають що «Анексії територій передують анексія історії».

Чи Ви погоджуєтесь з таким твердженням. Свою думку обґрунтуйте.